

Vprašanja in odgovori.

M. J. v P.

Moj sin je hranilec in je moral k vojakom. Ali dobi skrajšan rok?

Odgovor:

Vaš sin ne pride v poštev kot hranilec, ako niste v treh mesecih potem, ko je bil potrjen, vložili prošnje za skrajšani kadetski rok. Moral bo torej služiti polni rok. Ako ste pa vložili prošnjo, morate itak imeti v rokah rešitev, kako in kaj.

G. R. v P.

Kaj je to: inserat? In ali je treba plačati?

Odgovor:

Če daste v časopis oglas, je treba plačati. Inserat se reče slovenski: oglas. Koliko pa morate plačati, imate v vsakem listu natisnjeno na prvi strani pri naslovu ali med inserati. Če kje kaj posebnega želite, pišite na upravo lista. — Glede harmonike: najbolje, da jih obdržite in naj vam da malo odškodnine, če jih je potrl. Kupčija ni bila pravilna.

K. J. v B.

Sem posestnik in obrtnik. Kuluk so mi naložili na oba davka. Je to prav?

Odgovor:

Kuluk se plačuje ali v delu izvrši od vsakega davka. Zato imate več enot. Je žalibog tako.

B. A. v S. d.

Imam servitutno pravico pasti v graščinskem gozdu. Les pa so posekali in na novo nasadili. Zdaj nimam kje pasti.

Odgovor:

Ako imate to pravico vknjiženo, oziroma priposestvovano, tedaj se dogovorite z graščino, da vam prenese to pravico na kak drug prostor, ali pa vas odškoduje.

J. G. v Sv. J.

Odgovor:

Se hudujete, da niste dobili odgovora na svoje vprašanje glede uporabe ceste. Na taka vprašanja smo že petkrat odgovorili, so si podobna kot jajce jajcu. Vi pa poleg tega ne omenjate, ali vozite na cesto po svojem ali po sosedovem in koliko let že imate to pravico. S kakšnim vozom vozite, je pa povsem vsejedno.

M. S. v Sr.

Meni se glede kuluka godi krivica, ker ne plačujem nobenega davka in ga imam predpisanega.

Odgovor:

Pritožite se zoper občino na sresko načelnstvo!

J. D. v O.

Ali sem dolžen plačati vojnico? Sem proglašen za »privremeno nesposobnega«.

Odgovor:

Ste dolžni. Na davkariji vam bodo pa povedali, če so prav izračunali.

M. H. v B.

Po neki poti gonim živino že nad 30 let na pašo. Ali mi sedaj posestnik lahko prepove?

Odgovor:

Ako je pri poti bil ves čas napis, da je pot dovoljena le do preklica, tedaj ima pravico prepovedati, drugače pa ste vi priposestvali to pravico.

J. J. T. v R.

Neka siromašna ženska brez roke in noge živi v velikem pomanjkanju v svoji mali hišici. Ali bi dobila kako podporo?

Odgovor:

Ako je sama lastnica hišice, bo lahko dobila od občine podporo. Ker je blizu 70 let stara, naj si potom posojila na hišo dobi nekaj denarja.

A. H. v R.

Ali se od uslužbenkega (ročnega) davka plačuje kuluk?

Odgovor:

Da.

Isti:

Sem 12 let v občini, kaj naj storim, da postanem občan?

Odgovor:

Prijavite na občini, da ste 12 let nepretrgoma v občini in naj vam da domovinski list. Ako se brani, se pritožite na sreskega načelnika.

G. R. v L. K.

Sivam brez obrti, ker nisem za težko delo, izučila pa se obrti nisem. Sedaj sem kaznovana. Ali moram plačati?

Odgovor:

Obrti tudi ne dobite, ker nimate učnega in pomočniškega izpričevala. Kot samosojna šivilja ne morete delati, pač pa lahko na ime kake šivilje, ki ima obrt.

V. G. v K.

Imam 11 otrok, ali sem davka prost?

Odgovor:

Vi ste davka prost, tudi kuluka.

I. D. v G. R.

Mi smo plačali davek od šmarnice, drugi pa se nam smeji, da smo bili »tako brihtni«. Ali ga ni treba?

Odgovor:

Davek na šmarnico se bode gotovo pobral. Nikar ne mislite, da se bo kak dovoljen davek — pustil neizterjan!

J. V. v Sp. G.

Zenitno pogodbo imam, da sva z ženo vsak na pol posestnika. Če ona zdaj prej umrje kakor jaz, ali dobijo njeni sorodniki njen delež?

Odgovor:

Pri ženitovanjskih pogodbah se navadno tako napravi, da sta mož in žena tudi dediča drug za drugim. Ako tega ni, tedaj je v zakonu določeno, kaki sorodniki (stariši) dobijo, ako ni otrok. Sicer pa sedaj lahko še sama to popravita in napišeta testament vsak zase — drug drugemu. Na testamentu ne pozabite na dan, kedaj ste ga spisali in kraj ter na svoj lastnoročni podpis.

B. V. v S. V.

Odgovor:

Zdravniških nasvetov žal ne znamo dati. **L. H. v K.** Vsako leto že nad 35 let sem dobila od sosedu dovoljenje, da zganjam živino pri oranju na njegov svet, letos pa mi ne dovoli več. Kaj naj napravim?

Odgovor:

Vi se morate s sosedom pogoditi, ker ste ga vsako leto posebej za dovoljenje prosili, torej ni zastarala pravica uporabe.

I. P. v T.

Moja hči ima posestvo, jaz sem oskrbnik, davka je 9 Din, ali moram dati 5 delavcev na kuluk?

Odgovor:

Za tolik davek bo 5 delavcev precej. Bo že še kaj priračunanega poleg. Ako pa mislite, da se vam je zgodila krivica, pritožite se na sreskega načelnika!

A. P. v D.

Kje je sedež Privilegirane agrarne banke?

Odgovor:

V Beogradu Posojilo pa dobite v Sloveniji — ceneje. Vprašajte domače posojilnice!

Fr. Lm. v J.

Ali je carina na koce?

Odgovor:

Je. Pa menda ne bodo nič boljše, kakor so domače. Samo v skrajnosti kupujmo v dru-

gih državah, drugače pa dajajmo prednost domačemu blagu.

M. P. Sh. K. L.

Ali je lahko možki star 21 let sprejet v državno službo?

Odgovor:

Lahko, če se mu posreči najti kako mesto.

M. Č. v L.

Rada bi prodajala vino v steklenicah, pa ne vem, če se sme.

Odgovor:

Ravno pred kratkim je izšel odlok, da se ne sme.

A. V. v B.

Ali sme viničar prodati gnoj?

Odgovor:

Ako je gnoj od njegove krave, če tudi ste mu vi kot del plače krmo in steljo dajali, ga sme prodati. Ako pa ste mu dali tudi kravo in je on imel le dolžnost, gledati na kravo, zato pa je dobival mleko, je gnoj vaša last, posebno še, če ste o tem tudi govorila.

I. M. v S.

Naša občina ima večji občinski kuluk kakor sosednja. Ali ni to krivica?

Odgovor:

Občinski kuluk sklene občinski svet in sicer po krajevnih potrebah. Zato je različen. V več občinah pa imajo raje občinske doklade višje.

Vsem:

Dopisi brez naslova gredo v koš! Nenaročnikom ne odgovarjamo. Vprašanj je toliko, da pridejo na vrsto, kakor dospejo. Na enaka in več se odgovarja samo enkrat.

*



Kedaj in odkod smo dobili krompir?

Poleg žita je dandanes krompir naš glavni živež, in skoraj si ne moremo predstavljati vsakdanje hrane brez njega. Dan za dnevom ga uživa tako kmet kakor delavec in meščan. Mnogo krompirja se uporabi kot živalska hrana. Naši pradedje so krompir komaj poznali. Udomačil se je pri nas šele komaj tekom zadnjih 100 let.

Domovina te čudne rastline, ki ima na svojih koreninah debele užitne gomolje, je Južna Amerika. Koncem 16. stoletja je bil krompir prvič prinešen v Evropo, in sicer najpoprej v Španijo, nato v Irsko in Anglijo. Razni možje, največ mornarji so pripomogli k razširjenju te prekorske rastline. Neki John Hawkins, po poklicu trgovec s sužnji, je prinesel kot prvi leta 1565. krompir iz Sante Fé na Irsko. Dvajset let pozneje sta ga prinesla iz svojega poučnega potovanja po Virginiji admiral Sir Walter Raleigh in matematik Tomas Heroit.

Krompir so nasadili. Ko je rastlina dorasla in so sadeži, kateri so se razvili iz cvetja dozoreli, so le te pripravili, ne vedoč, da so pravi užitni sadeži gomoljke na koreninah pod zemljo. Seveda so izjavili, da ta rastlina ni prav nič korastna, ker rodi neužitni sad. Iztrebili so jo in sežgali. Iz sežganega steblovja se je počel dvigati neki prijeten vonj in šele ta je opozoril ljudstvo, da mo-

rajo biti užitni deli rastline pod zemljo.

Kratek čas po tem dogodku se je posrečilo admiralu Frances Drake vzbuditi pri angleški vladi zanimanje za krompir, katerega je pripeljal iz Peruja. Počasi so ga pričeli saditi, ali dolgo li ni mogel krompir pridobiti zaupanja kot ljudski živež ne v Angliji, ne v Franciji in ne v Nemčiji. Gojili so rastlino le bolj kot lepotičen grm.

Velika stiska in lakota po tridesetletni vojni šele je prisilila ljudstvo, da je začelo saditi krompir in ga uporabljati, čeprav v začetku samo kot živalsko krmo. Leta 1764 je nemški cesar Fridrik Veliki izdal posebno naredbo, s katero priporoča gojitev krompirja kot ceneni ljudski živež. Kljub prizadevanju oblasti je še preteklo 100 let predno se je udomačil krompir in postal obče hranilno sredstvo, brez katerega bi dandanes stradalo sila mnogo ljudi.

Cene in sejmska poročila.

Mariborsko sejmsko poročilo. Prignanih je bilo 18 konjev, 15 bikov, 180 volov, 361 krav, in 36 telet. Skupaj 610 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste so bile sledeče: Debeli voli 1 kg žive teže od 6—7.50, poldebili voli 4.50—5.50, plemenski voli 4—5.50, biki za klanje 4.50—5, klavne krave debele 3.50—6.50, plemenske krave 3, krave za klobasarje 1.75 do 2.50, molzne krave 5—5.50, breje krave 3.50 do 4, mlada živina 1.25—8 Din. Prodanih je bilo 310 komadov, od teh za izvoz v Avstrijo 26 komadov, v Italijo 12 komadov.

Na svinjski sejem v petek dne 26. junija je bilo pripeljanih 195 komadov svinj in prodanih 148. Cene: svinje od 5—6 tednov 60—80 Din, 7—9 tednov 90—130 Din, 3—4 mesece 160 do 250 Din, 5—7 mesecev 360—400 Din, 1 leto 600—700 Din. 1 kg žive teže 7—8 Din, zaklane svinje 1 kg 9—10 Din.

Mesne cene v Mariboru. Volovsko meso I. vrste 1 kg 16—18, volovsko meso II. vrste 12—14, Meso od bikov, krav, telic 8—10, telečje meso I. vrste 25—35, telečje meso II. vrste 12—18, svinjsko meso sveže 14—25 Din

*

Ostanki Babilona.

Od leta 1899—1916 so razkapali nemški starinoslovci za preostanki tolikokrat v sv. pismu omenjenega srednjeazijskega vele mesta Babilon. Pred 2500 leti, ko je kraljeval v Babilonu Nebukadnecar, je bilo to na celem svetu najbolj znamenito mesto z en milijon prebivalci.

V 17. letih napornega dela so odkrili Nemci le en del starodavnega Babilona. Pred vsem so se omejili na odkopavanje Nebukadnecarjevega gradu in njegove bližnje okolice.

Nebukadnecar ni bil le mogočen kralj, pač pa tudi strahopetnež. Njegov kraljevi grad je bila izredno odporna trdnjava, ki je mogla sprejeti v svrhu obrambe veliko armado in jo tudi preskrbeti z vsem potrebnim. Kakor je razvidno iz izkoptin, se niso čutili tedanji mogočnjaki ter vladarji varne pred lastnim narodom. Nebukadnecarjeva trdnjava ni služila le kot obramba napram zunanjim sovražnikom, am-

pak je bila tudi iz mesta samega nedostopna.

Nebukadnecarjev grad je bil zgrajen na površini 48.000 kvadratnih metrov. Bil je obdan od več debelih in visokih zidov, ki so imeli na gotove razdalje obrambne stolpe. Notranjost je bila razdeljena na pet dvorov, kojih največji je bil srednji, ki je vodil do največjega poslopja cele skupine, do prestolne Nebukadnecarjeve dvorane. Odkrili so dele te dvorane, ki so dobro ohranjeni. Tukaj je sprejemal tedaj najmogočnejši kralj svoje podložne kneze in zunanja odposlanstva. Stene so bile iz glazirane opeke in opremljene s slikami (mozaiki). Pri izkopavanju so našli celo prostor, kjer je stal prestol. Dvorana je bila dolga 55 m, široka 17 m. Na srednji dvor meji zapadni, kjer so bile zasebne Nebukadnecarjeve sobane in harem, spalnice, kuhinje, kopalnice ter shrambe.

Kraljevi grad, ki je bil pozidan za trojnim mestnim obzidjem, je bil obenem tudi sedež celotne državne uprave. Krog srednjega dvora so bila razvrščena stanovanja in uradni prostori državnih uradnikov, ki so bili pod neposrednim nadzorstvom kralja samega.

Vzhodni dvor je vseboval upravne prostore za podjarmljene pokrajine ter mesta in tukaj je bila nastavljena tudi davkarija babilonskega kraljestva.

Protiv severovzhodu so izkopali 14 podolgovatih kamer, o katerih trdijo, da so bile zakladnice in so služile tudi za stanovanja v najbolj vročem poletnem času. Strehe cele trdnjavske skupine so bile zgrajene v terasah. Na strehah so bili iz sv. pisma in zgodovine znani in od celega tedanjega sveta kot pravo čudo občudovani viseči vrtovi kraljice Semiramis, po katerih je raslo ter cvetelo in blestelo rastlinstvo celega Vzhoda.

Za namakanje vrtov in trdnjave so služile posebne vodozajemalne naprave, katerih ostanke so tudi našli.

Tako zgledajo danes ostanki nekdanjega svetovnega kraljestva in najbolj mogočnega vladarja tega sveta, katere so odkrili znanstveniki pred nedavnim časom svetu in so te izkoptine dokaz, kako zgodovinsko resnična so svetopisemska poročila.

*

Romanje na Brezje.

Prosvetna zveza v Mariboru ima v dneh od 2.—4. avgusta t. l. svojo vsakoletno skupščino na Brezjah, združeno z romanjem. Letos pa bomo v teh dneh še proslavili 1500 letnico efeškega cerkvenega zbora, ki je posebej utemeljil Marijino češčenje. Na župne urade lavantinske škofije pošljemo te dni prijavne pole in jih prosimo, da blagovoliijo tudi letos zbrati prijave. Podrobnejša navodila, spored in natančni vozniki red bomo objavili pravočasno v listih in tudi na izkaznicah. Povdarjamo, da je polovična voznja že dovoljena in da ba preskrbljeno za udobno potovanje. Razven pri župnih uradih se sprejemajo prijave tudi v naši pisarni, Maribor, Aleksandrova cesta 6. Prosvetna zveza v Mariboru.

DRUŠTVENE VESTI

DEKLIŠKI TABOR V SLOV. GORICAH.

Drugo nedeljo v juliju, 12. julija, bodo dekleta Slovenskih goric proslavila 1500letnico efeškega cerkvenega zbora, ki zavzema odlično mesto v zgodovini Marijinega češčenja. V nedeljo, 12. julija, so bodo zbrala pri Sv. Trojici v Slov. goricah, kjer bo velik dekliški shod. Ob 10. uri bo cerkveni govor proč. g. kanonika ČASLA, škofijskega voditelja Marijinih družb. Na izvincerkvenem zborovanju govori za Prosvetno zvezo njen predsednik g. dr. HOHNJEC. Članice Marijinih družb, dekliških zvez, prosvetnih organizacij in vobče krščanska dekleta, udeležite se tega shoda!

Sv. Križ pri Rogški Slatini. Krasen izid uprizoritve izvrne Silvin Sardenkove spevoigre »Zgodba male Rože« v dvorani zdraviliškega doma v Rogški Slatini 13. in 14. junija. Nebeško lepi prizori so nam predstavljali življenje sv. male Terezike pred vstopom v samostan. O verzih, pešništvu in o umešnosti skladbe je spregovoril gosp. Gregor Zafošnik iz Celja. Vsi igralci so izborno rešili svoje vloge. Želimo, da bi bila »Zgodba male Rože« kmalu natisnjena. Šla bo kmalu preko večine slovenskih odrov in upamo tudi, da preko slovenskih mej.

*

Usoda moštva potopljenih podmornic.

Pred kratkem se je pogreznila za vselej na morsko dno ruska podmornica »Tovariš«, že smo beležili tudi v predzadnji številki našega lista o strašni nesreči angleške podmornice v kitajskih vodah. Najbolj moderna angleška podmornica »Poseidon« je trčala ob kitajsko trgovsko ladjo, se potopila in v njej se je zadušilo 18 mož posadke. Ta usoda »Poseidona« nam kliče, da malo osvežimo našim čitateljem spomin glede sličnih nezgod.

Na Angleškem.

Radi trčenja z drugo ladjo se je potopila leta 1904 angleška podmornica pri otoku Wight. Enaka nesreča se je ponovila pet let pozneje pri Cromaru. Zopet se je potopila angleška podmornica leta 1905 radi eksplozije. Na čisto nepojasnen način je ostala za vselej na dnu morja leta 1929 podmornica »H 47«.

Na Italijanskem.

Leta 1928 se je potopila pri znanih Brionskih otokih italijanska podmornica »F 14«. Baš se je hotela dvigniti na površje morja, ko je zadela pri dviganju ob torpedni čoln in se je takoj pogreznila. Že drugi dan se je posrečilo, da so dovedli posadki svežega zraka. Vsa rešilna dela pa so bila zaman. Podmornico so dvigali in ko je bila le še 12 m pod vodo, tudi v njej zaprti niso dajali nobenih življenskih znakov, zadušili so jih strupeni plini.

Amerika.

Ameriške podmornice je že posebno pogosto preganjala nesreča. Dne 25. 3.